

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : DIMITRIE ALEXANDRESCO

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Inalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR : ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR : I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla. . . 15 lei
6 luni 20
3 luni 10
Străinătate: 10 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

S U M A R

Condițiunea realizării dreptului la alimente, de
d-1 I. Cohen.

JURISPRUDENȚĂ :

Curtea de casație secția III : I. Luck cu Aron Bercoici ;
Tribunalul Ilfov secția comercială : Banca de Scont din
București cu N. Pisser, cu o Notă ;

Tribunalul Neamțu : Lucia D. Grecianu cu Paul Mu-
surus, cu o Observație, de d-1 D. Alexandrescu ;

Judecătoria ocol. Mirecești-Roman : Primarul și Notarul
com. Botești-Roman condamnați că au contravenit la legea
agricolă.

Condițiunea realizării dreptului la alimente

Societatea omenească este alcătuită din rap-
porturile fie de la oameni la oameni, fie de la
oameni la lucruri. În evoluția ei, tinde către ideal-
ul suprem și scopul final: fericirea individului.
Spre realizarea acestui ideal, dreptul individual
fiind dela natura sa etern, el primește numai di-
ferite modificațiuni și determinări prin mijlocul
umanității, națiunii, comunei, familiei.

Sunt o serie de raporturi sociale, cari deși au
suferit atari direcțiuni, totuși nu pot fi lăsate la
singura discrețiune a conștiinței. Aceste raporturi
pentru cari o constrângere e necesară, consti-
tuiesc materialul special care servă la constituirea
organismului juridic.

Unitatea superioară însă a ordinului social-uman
se realizează prin forma indoită ce o îmbracă unele
raporturi, păstrând caracterul lor pur moral și
fiind însoțite și de o sancțiune juridică. Cine are
dreptul poate să ceară, în profitul său, protecția
socială: *Jus et obligatio sunt correlata.*

Unul din acestea, este: *Raportul dintre părinți
și copii.*

Dreptul gășind astfel fundament în însuși ne-
cesitatea dezvoltării omului, cauza lui se mani-
festă foarte adeseori prin fapte cari sunt inde-
pendente de voința individului; pe când rațiunea
lui rezidă totdeauna într'un raport de drept mai

general, care cuprinde alte raporturi și alte drep-
turi ca consecință.

Cauza dreptului care are de efect raporturile
dintre părinți și copii se găsește în consaquinătate.

Rațiunea dreptului care are de efect raportu-
rile dintre părinți și copii rezidă în familie, și scopul
ei e fericirea.

Din raporturile dintre părinți și copii decurg un
șir de obligațiuni de natură diferită și cu un ca-
racter deosebit. Printre acestea, *dreptul la ali-
mente*, sub forma obligațiunilor legale reciproce
și în special condițiunea realizării acestui drept
existent, face obiectul studiului nostru.

Individul nu intră în societate cu perfecta cu-
noștință a drepturilor și datoriilor sale. El intră
ca un simplu element într'un tot natural. Socie-
tatea însă e ținută, ea fiind un fapt de instinet
și necesitate determinată de natura asociabilă a
omului, să vegheze la îngrijirea, creșterea și feri-
cirea lui.

Fundațiunile de bine-facere, spitaurile, azilu-
rile, școlile, etc. sunt atâtea concretizări ale acestei
obligațiuni. Societatea care nu e de cât familia
în mare, atribuie o parte din drepturile și dato-
riile ei. Puterea părintească, drepturile și dato-
rile respective ale soțiilor, datorita de respect,
dreptul la alimente, etc. sunt diferite îndatoriri pe
cari societatea desprinzându-le din atribuțiunile
ei, le-a conferit familiei; și pentru ca ele să gă-
sească un mijloc eficace de executare, le-a pre-
văzut cu o sancțiune juridică.

În aceste cazuri, deci, legea nu face decât să
confirme o cauză eficientă care există indepen-
dent de ea, în afară de ea, în legătura de familie.

Omul, de asemenea, prin singurul fapt că trăiește
trebuie să uzeze de toate mijloacele cari
consistă în dezvoltarea facultăților sale fizice și
intelectuale, cu respectul reciproc al drepturilor
semenilor săi.

Atunci când el, fără voia lui nu poate uza de
facultățile sale fizice și intelectuale, societatea,

deci familia, trebuie să-l ajute; iar atunci când el, cu voia lui nu respectă drepturile semenilor săi, societatea îl pedepsește.

Raporturile stabilindu-se astfel între oameni, nasc drepturi independente de voința omului, dar cari își găsească rațiunea în existența lui.

Raportul care se stabilește între ascendenți și descendenți prin consaguinitate naște dreptul la alimente, pe care societatea l-a transformat într-o obligațiune legală, prevăzându-l cu o sancțiune juridică.

Legiuitorul s'a ocupat de acest drept, accidental, cu ocazia căsătoriei, printr-o eroare de clasificare, căci după cum am arătat, el decurge din legăturile de rudenie și alianță prin asimilație; iar nu din căsătorie. E faimoasa maximă a dreptului customar francez: *«C'est à celui qui a fait l'enfant de le nourrir»*.

De sigur că soții prin căsătorie, contractează obligațiunea de a hrăni, crește și educa copiii; dar dreptul ce prezidă aci e de alta natură și alt caracter. El încetează la majoratul copilului, pe când dreptul la alimente e ilimitat.

În legislația română, figurează la Titlul V, Cap. V sub rubrica: Despre obligațiunile ce isvorăsc din căsătorie, de la art. 187 până la 194.

Am spus dela început că ne vom ocupa în mod special de: condițiunea realizării dreptului la alimente; care e formulată prin art. 187: «Copii sunt datori a da alimente tatălui și mamei lor și celorlalți ascendenți cari se vor afla în lipsă».

Cestiunea importantă care se ridică este de a se ști, ce se înțelege prin cuvântul *lipsă* din citatul articol...?

Nici o dificultate asupra principiului: stabilit este că cineva fiind în nevoie, trebuie să-i se acorde alimente.

Dar când e în nevoie? Ori de câte ori omul prin exercițiul facultăților sale fizice și intelectuale, nu poate să parvie trebuițelor sale zilnice, el se găsește în nevoie.

Această definițiune pare a spune: atunci când muncind, nu parvii să subziști, ești în nevoie. Dar accepițiunea care se dă cuvântului *lipsă* din art. 187 e mult mai largă. Ești în nevoie nu numai când nu parvii să exiști, dar și când nu poți trăi conform cu situația și condițiunea socială a ta, și a averii celui de la care reclami.

În această împrejurare cuvântul «nevoie» servește și ca să determine quantumul alimentelor și este condiționat de dispozițiunile art. 190 «alimentele se dau în proporțiune cu trebuința aceluia care le reclamă și cu starea aceluia care e dator să le întâmpine».

Ceia ce ne interesează însă să rezolvăm este: *lipsa*, condițiunea realizării dreptului la alimente

există numai atunci când muncind nu poți produce atât ca să exiști, sau când numai poți munci de loc; or lipsa există chiar atunci când ai bunuri sau un capital, dar el nu-ți produce venituri suficiente ca să poți trăi conform cu trebuințele și condițiunea ta socială?

Pe acest teren, de sigur cestiunea este foarte delicată, și soluțiunea poate să pară dificilă.

Dacă examinăm cauza din care derivă principiul formulat în dispozițiunile legii relative la alimente, vedem că ea se găsește într-un fapt unilateral, independent de voința omului: consaguinitatea; și că obligațiunea legală prin care s'a sancționat acest principiu e reciprocă.

Prin urmare, societatea a impus reciproc ascendenților și descendenților obligațiuni, cari existau în stare naturală; le-au impus aceste obligațiuni pentru ca cursul normal al sentimentelor să evolueze raporturile dintre oameni spre fericirea lor. Or, atunci când fiul or tatăl își reclamă dreptul lor la alimente, acest drept e legitimat și de sentimentele înăscute ale oamenilor prin puterea sângelui și de datoria morală sancționată prin lege.

Copilul, care are un capital imobilizat, dar venitul lui e atât de mic, încât bolnav cum e, nu-i ajunge nici pentru plata doctorului, nu se află în nevoie? Și mizeria lui, care găsește ecou în sufletul vecinului, nu poate pătrunde în divanul pompos al tatălui, unde pierdut în vițiu și desfrâu, se desfată de suferințele celui ce i-a dat viață?

Nu se poate ca o nedreptate atât de strigătoare să troneze prin însăși puterea legii.

Morala și datorile sociale impun ajutoarele reciproce ori care ar fi cauza lipsei: câștigul neîndestulător, mizeria completă sau insuficiența veniturilor.

Căci, din punct de vedere economic, ce diferență ar exista între acela care muncind, are un salariu mic în raport cu trebuințele lui și între acela care nu poate munci fie din cauză de boală, fie din condițiunea sa socială, dar are un venit insuficient?

Nici una! Căci munca în definitiv nu este de cât rezultatul mediat sau îndepărtat al acestor două împrejurări. Or, este actuală prin exercițiul ei prezent, or este produsul unei munci îndepărtate puse în rezervă. Și, a fi silit, având un imobil să-l vinzi pe un preț derizoriu, pentru ca din prețul rezultat să mai trăiești, cheltuindu-l încă o vreme și a prelungi o agonie chinuitoare pentru ca numai atunci când te vei găsi în lipsă completă, în mizerie să ți se acorde alimente. E o anomalie.

Or, economia socială ca și datoria morală te poate duce la asemenea proceduri? De sigur că nu.

Prin urmare cauza din care derivă dispozițiunile legii ne îndrituiesc să dăm o astfel de interpretare cuvântului «lipsă».

Aceleași observațiuni se desvăluie din contextul legii ca și din spiritul legislatorului; Motivele, pentru cari a edictat dispozițiunea, au fost de un ordin superior social-moral, căci determinând condițiunile datoriei alimentare și stabilind caracterul ei, n'a subordonat prin nici o dispozițiune admiterea nevoi la lipsa absolută a ori cării averi, ci la imposibilitatea de a trăi din ce ai, adică atunci când te găsești numai în lipsă.

Dacă dar această interpretare ar fi fericită din punctul de vedere economic moral-social, din punctul de vedere juridic, ar avea aceeași soartă?

Două doctrine sunt fățiș opuse; iar o a treia de compromis.

După o primă doctrină, profesată de Laurent, care de alt-minteri rămâne absolut isolat, nu se poate acorda dreptul la alimente aceuia care are venituri; el trebuie să-și vândă mai întâi imobilul, sau să-și valorifice capitalul sub ori ce condițiuni, să cheltuiască acești bani și în urmă să ceară pensia alimentară. Atâta timp, cât ai putea avea încă din ce trăi, nu ești în nevoie. (Laurent t. III p. 69). Argumentațiunea lui Laurent, nu numai că e falsă, dar ea duce la rezultate triste, încurajând risipa și minciuna. Foarte ușor ar fi să înlături ce ai, proba în această materie fiind impusă părătului, ori să cheltuești zădărnice aceia ce neînstrăinat ar constitui speranța zilelor de bătrânețe sau zestrea vre unui copil. Dar teoria nu repază nici pe vre un text de lege, căci aci legea nu distinge, ea enunță numai lipsa, fără a determina dacă trebuiește să ai sau nu avere pentru a fi în lipsă; și acolo unde legea nu distinge nici noi nu putem distinge.

În vechiul drept francez, Toullier (t. II, No. 613) susținea că «aceluia căruia îi rămâne încă bunuri, neputând să obție alimente de cât pe fundamentul insuficienței averii sale pentru a putea parvini subsistenței, nu trebuie să fie ascultat în plângerea sa, de cât dacă abandonează celui ce reclamă tot ce posedă, cu excepțiunea mobililor de primă necesitate».

În acest sens e și Furgole («Des testaments», t. III, Cap. VIII, S. I, No. 186). Vechiul drept cerea acest abandon, după cum ne spune însuși Pothier.

Totuși, ideea abandonului nu-și are nici un fundament, ea e străină, și cu drept cuvânt ne învață Zachariae: «C'est évidemment à tort que Toullier enseigne cette proposition».

Codul Napoleon n'a reproduș-o în nici un text, dar doctrinari ca Marcadé, Duvergier o critică și emit o nouă părere, care formează în studiul nostru a doua doctrină.

După a doua doctrină alimentele sunt datorite persoanelor cari se găsește în nevoie, adică ace-

loră cari nu pot să parvie la subsistența lor nici prin mijlocul venitului lor, nici prin mijlocul muncii.

În fruntea acestor doctrinari Aubry & Rau (t. 4, ed. 6) secondat de Marcadé, Vazeille, Curasson, Chardon, motivează că legiuitorul nu a presupus vre'o distincțiune între cel ce are venituri și cel ce e lipsit de orice, ci totdeauna a avut în vedere insuficiența resurselor lui, de orice natură, pentru a face față trebuințelor sociale.

Într'adevăr, cum putem presupune mai fericit pe acela care are un castel în vârful munților nelocuit de nimeni și insalubru; sau pe unul care are acțiuni de ale vreunei societăți căzute în faliment, or al căror curs nu se poate încă cota la bursă și negocia pe piață; sau pe proprietara vreunei colibe ori a unei sume de bani afectați pentru un timp determinat cu un venit neînsemnat; de cât pe acela care, muncind are prin el însuși un asemenea venit. Oare nu se găsește amândoi în aceeași condițiuni și putea legea să prevadă pentru cei d'întâi o decădere nefastă?

Alături de aceste două doctrine, există o a treia, care propune un fel de compromis.

De sigur, spun ei, codul Napoleon n'a pronunțat nici o regulă absolută, pentru a determina condițiunea celui ce reclamă și se găsește în lipsă; neexistând o condițiune riguroasă și necesară, lipsa poate să fie și pentru cei ce au venit dar insuficient, fiind lăsat totul sub imperiul circumstanțelor.

«Această cestiune, e un subiect care efectiv fără inconveniente serioase, nu poate fi supus dinainte la principii invariabile». (Demolombe, t. 2, n. 44).

În principiu, Demolombe ca și Baudry-Lacantinerie, Hougues de Fourcade, Massé et Vergé, decid că poate să aibă dreptul la alimente cel ce are un venit insuficient, dar cestiunea trebuia să fie rezolvată după circumstanțe.

Cum vedem, afară de Laurent, doctrina e aproape unanimă în a considera în nevoie pe cel ce are un venit ce nu poate subveni la trebuințele lui, conform cu situația lui socială.

Jurisprudența a urmat un drum identic și chiar dacă câteva deciziuni s'au aliat la opiniunea restrictivă a lui Laurent, încă ne va fi ușor să dovedim că numai aparențele sunt favorabile sistemului acestui autor.

În Franța, o decizie din Bordeaux de la 16 Februarie 1898, a hotărât că un ascendent e în nevoie prin singurul fapt că veniturile îi sunt insuficiente. Copiii săi nu-l pot obliga în prealabil să mănânce capitalul sau să-l abandoneze (vezi Sirey, «Lois et Arrêts», 1902).

Tot în acest sens, decizia din Lyon, 17 Ianuarie 1882 a judecat că reclamantul trebuie să fie reputat în nevoie prin singurul fapt al insuficienței veniturilor (vezi Sirey, 902).

Teza susținută n'a fost admisă numai prin deciziunile judiciare îndepărtate. Ea a găsit aderenți prin hotărârile recente ale tribunalelor și cestiunea a fost definitiv stabilită înaintea supremiei Curții atât la francezi cât și la noi.

Casația franceză prin decizia din 23 Februarie 1898, No. 28. 1. 303, s. 1902 I. 337, a atribuit o pensie alimentară unei persoane care avea 100,000 lei în imobile, pentru a nu-l obliga să-și mănânce capitalul.

E' singurul caz care s'a prezentat înaintea Casației și e cu atât mai important cu cât, de sigur, de atunci n'a mai survenit nimic contrariu.

Iată cum argumentează Casația franceză :

«Având în vedere că art. 205 și 207 din codul civil nu implică nici prin textul lor, nici prin spiritul lor, că exercițiului dreptului la alimente trebuie să fie subordonat dreptul de a nu poseda nici imobile și nici o resursă ; că ele edictează că datorile alimentare nase între ascendenți din singurul fapt că unul din ei doi e în nevoie etc. decide.....»

Spiritul și textul legii n'a subordonat nevoia la nici o condiție, datorile alimentare existând prin singurul fapt al nevoii.

Jurisprudența dar a urmat un drum identic cu doctrina. Totuși sunt câte va deciziuni cari par a se ralia la sistemul lui Laurent. Acesta însă numai în aparență. Iată cea mai recentă și aproape unică, a Trib. civil. din Albi, 15 Decembre 1905.

«Ascendenții nu pot reclama alimente, în cazul de simplă întrerupțiune a mijloacelor de existență, și o situațiune de jenă momentană nu e îndesulătoare pentru a legitima o cerere de pensie alimentară». Dar în considerantul următor, adaugă :

«In acest caz, Tribunalele pot obliga pe cei ce sunt ținuți la datoria alimentară, a face avansurile de cari reclamantul are nevoie, sub condițiunea de a se face ulterior restituirea».

Această decizie, cum spuneam, numai în aparență se aproprie de teoria lui Laurent ; căci, dacă pătrunzi în spiritul ei, distincțiune nu s'a făcut între cel ce are venituri insuficiente și cel ce n'are nimic. Acordându-se un avans, principiul s'a admis. Aci se pare a se fi urmat mai mult părerea de transacție a lui Demolombe. Așa presupuneți pe cine-va într'un proces mare, revendică o succesiune, sau un teren usurpat ; i-se acordă pensie, dar sub formă de avans. Sau pe un posesor al unor titluri necotabile la Bursă, i se acordă un avans, dar numai până la vinderea lor. În definitiv rezultatul e acelaș. Indiferent de

forma ce l'ar învălui!

Această constatare e importantă de făcut, căci tot interesul deciziunii, apare aci. Și aceasta ar fi singura opinie în divergența cu a noastră.

În jurisprudența românească, n'am găsit nimic identic. Probabil că procesele de pensie alimentară n'au fost prea multe și chiar de ar fi fost n'au ajuns până înaintea Casației. Într'o singură decizie pronunțată la 1894 (Vezi Bulet. Casației No. 472 pag. 957) găsim exact cestiunea pusă de noi. Nu cunoșc altele. De sigur sentimentul moral al datorilor ce decurg din raporturile dintre părinți și copii au găsit un sanctuar fericit pe teritoriul României.

«Așa dar împrejurarea că femeia văduvă a moștenit după dispozițiunile art. 684 din codul civil... este o cestiune de apreciere a instanței de fond, singură în drept de a decide dacă dânsa mai e în nevoie afară de averea ce are, de a cere ajutor de la descendenții».

Prin urmare Casația română consacră principiul că lipsa poate să fie și atunci când ai venituri insuficiente. Exemplul e tipic. Era vorba de o soție care moștenise în uzufruct în timpul procesului de pensie alimentară. Curtea i-a acordat totuși alimente și Casația i-a confirmat decizia. Ar fi într'adevăr trist ca jurisprudența noastră, care a dat de atâtea ori exemplul liberalismului cu cea mai mare generozitate, să revie fără motiv serios la o interpretare strâmtă și judaică, care n'are nici rațiunea sa de a fi și care nu ar putea să se justifice! De altminteri în acest sens e doctrina românească. (Vezi Alexandresco, vol. I, pag. 740, ed. a doua).

Stabilind în acest chip pe cale de doctrină și de jurisprudență, înțelesul cuvântului *lipsă* din art. 187 credem că am documentat suficient teoria emisă de noi.

Dreptul la alimente își are dar cauza într'un fapt independent de voința omului. Pentru idealizarea raporturilor dintre oameni, societatea la transpus într'o obligație legală, dându-i o sancțiune juridică.

Acest drept îl are acel ce se găsește în lipsă, fie că munca lui produce un câștig neîndesulător, fie că veniturile îi sunt insuficiente pentru a trăi conform cu situația lui socială și averea debitorului. El deține acest drept prin însăși existența lui.

Art. 187 din codul civil după contextul legii, după spiritul ei, după intențiunea legiuitorului, din punctul de vedere economic, moral-social și după doctrina și jurisprudența a formulat prin cuvântul *lipsă*, condițiunea realizării dreptului la alimente ; acest drept fiind preexistent prin însuși nașterea celui ce-l reclamă. Obligațiunea legală dar astfel

stabilită ar fi o obligațiune sub condițiune suspensivă, o obligațiune care ia naștere odată cu individul, dar care se rezolvă la îndeplinirea condițiunei, adică în momentul lipsei; pe când obligațiunea formulată prin art. 185 din codul civil relativ la obligațiunea părinților de a da alimente, întreține și educa copiii, ar fi o obligațiune sub condițiune rezolutorie, adică o obligațiune care durează până la majoratorul copilului, când încetează.

Deci îndeplinirea condițiunei, adică lipsa, face executoriu dreptul, naște obligația.

Cuvântul *lipsă*, trebuie să aibă accepțiunea ce i s'a dat și prin felul cum a fost tradus de legiuitorul român. În textul francez găsim «*besoin*» nevoie. Legiuitorul român întrebându-l cuvântul de lipsă în loc de nevoie a înțeles tocmai ceea ce noi am încercat să dovedim, adică a presupus că eu avere sau nu, celui care cere alimente dacă e în lipsă pentru a trăi conform cu situația lui socială, trebuie să i se acorde.

De altminteri, codul civil în loc de a enumăra toate cazurile de aplicațiune ale principiului, lasă câmp liber judecătorilor pentru toate ipotezele neprevăzute, fără să peardă din vedere fundamentul principiului în toate dispozițiunile analoge. Astfel, de sigur, puterea judecătorilor rămâne ilimitată în ceea ce privește fixarea quantumului sumei sau prestației datoriei alimentare, când e vorba de părinți și copii.

Și că puterea judecătorului este ilimitată în interpretarea textelor de lege, o vedem din îndrumarea pe care în ultimul timp doctrina și jurisprudența a dat-o, prin tendința de generalizare științifică a cazurilor practice pe cari codurile le au prevăzut în redacțiunea lor.

Din acest punct de vedere, suntem într'o epocă fecundă a științei dreptului și dacă nu ne este permis a face ca pretorul roman o operă de creațiune, sau ca un Dumoulin și Pothier o operă de fixațiune științifică, totuși se caută cel puțin a se da legii interpretări bazate pe interesul colectiv și pe principiile generale ale dreptului, tendința pe care reprezentanții acestei școli au resumat-o spunând: «*Par le Code Civil, mais au delà du Code Civil*»; căci jurisprudența trebuie să se miște în libertate și să creeze mai mult de cât să imiteze. Ea face operă de legislator. Adevăr exprimat de codul civil Elvețian prin Art. I. «*En l'absence de texte legal applicable, le juge prononce, d'après les règles consacrées par la doctrine et la jurisprudence. Quand on peut recourir à l'usage de ces éléments, il applique les règles qui en résultent, à moins qu'il ne s'agisse d'actes de législation*».

București 20 Octombrie 1910.

I. COHEN
licențiat în drept.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența dela 26 Martie 1910

Președinția d-lui G. P. PETRESCU, președinte

— I. Luck & C-o cu Aron Bercovici —

Autoritatea lucrului judecat. — Hotărîre cambială. — Dacă ea produce autoritate de lucru judecat în ce privește creanța în sine. — Soluție negativă — (Art. 349 din codul comercial)

Hotărîrile date în materie cambială nu produc autoritate de lucru judecat, decât numai în ce privește acțiunea cambială, iar nu și în ce privește creanța în sine, într'u cât nu s'a dedus în judecată decât acțiunea cambială, știut fiind că într'o acțiune cambială mijloacele de apărare sunt foarte restrânse prin art. 349 din codul comercial.

Deciziunea 131/910. — Casată, după recursul făcut de Casa I. Luck & C-o prin procuratoarea ei Firma Plaat & Rosenberg, sentința Tribunalului Ilfov, secția comercială cu No. 2202/908, dată în proces cu Aron Bercovici.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Elefteriu în desvoltarea motivelor de casare, și

Pe d-l avocat Romanescu în combateri.

Deliberând,

Asupra motivelor de casare:

I «Exces de putere și eroare gravă de fapt

«Rău tribunalul mi-a respins apelul însușindu-și motivele jud. de ocol și deci considerând și el că nu mai aveam calitate să mă judec cu d-l Bercovici, pe motivul că așa fi transmis drepturile mele altcuiva într'u cât în fapt nu este exact și nu rezultă de nicieri aceasta Calitatea noastră rezultă tocmai din raporturile intervenite între Firma noastră și d-l Bercovici din cari raporturi rezultă datoria recunoscută chiar de d-l Bercovici».

II. «Exces de putere și rea interpretare și aplicare a art. 1291 din codul civil.

«Rău tribunalul aplică în speță autoritatea lucrului judecat bazat pe o hotărîre cambială aci fiind vorba de o afacere pur comercială și tribunalul prin hotărîrea cu No. respingându-mi acțiunea cambială a făcut o tocmai fiindcă era vorba de o afacere pur comercială iar nu cambială, cum crezusem și o intentasem eu».

Având în vedere sentința supusă recursului, precum și cartea de judecată a primei instanțe, ale cărei motive de drept și de fapt au fost adoptate de tribunal în apel; Având în vedere că ambele instanțe de fond, pentru a respinge acțiunea comercială intentată de Firma recurentă I. Luck & C-o contra intimatului Aron Bercovici, pentru plata unor mărfuri, argumentează că există autoritatea de lucru judecat, într'u cât Firma Plaat & Rosenberg, căreia i s'a transmis prin gir niște trate ce constată aceași datorie ce se reclamă acum, s'a judecat cu Aron Bercovici și s'a respins acțiunea bazată pe acele trate, prin sentința tribunalului cu No. 986 din 1906, rămasă definitivă;

Considerând, însă, că se constată din această sentință cu No. 986/906 că, cu acea ocaziune, nu s'a dedus în judecată altceva decât o acțiune cambială intentată de Firma Plaat & Rosenberg contra lui Aron Bercovici, și că s'a respins acțiunea cambială în ce privește unele din trate, pe motiv că ele nu fuseseră acceptate de A. Bercovici;

Considerând că acesta fiind obiectul primei judecăți, este inexact a se susține, precum afirmă tribunalul, că recurenta nu ar putea intenta o nouă acțiune bazată pe raportul juridic derivând dintr'un contract de vân-

zare de mărfuri ce dănsa pretinde că a încheiat cu intimatul;

Că, în adevăr, dacă s'a respins acțiunea cambială pornită de mandatarul firmei recurente, care a primit prin gir menționatele trate, acest fapt nu împiedică a se recunoaște firmei recurente o acțiune deosebită, după dreptul comun, isvorând din contractul de vânzare de mărfuri ce se pretinde a fi existat între părți;

Considerând, în adevăr, că hotărârile date în materie cambială nu produc autoritate de lucru judecat, decât numai în ce privește acțiunea cambială, iar nu și în ce privește creanța în sine, întru cât nu s'a dedus în judecată decât acțiunea cambială, știut fiind că mijloacele de apărare într-o acțiune cambială sunt foarte restrânse prin art. 349 din codul comercial;

Considerând că nu era trebuință ca firma să și rezerve formal aceasta de a doua acțiune, cu ocazia judecării acțiunii cambiale, precum afirmă tribunalul, întru cât nu s'a dedus în judecată decât acțiunea cambială, căci prin girul pus pe cambii nu s'a putut conferi alte drepturi decât acțiunea cambială, dacă ea era, iar nu și orice alte acțiuni după dreptul comun, pe cari firma recurentă le poate valorifica contra intimatului, fără a i se putea opune autoritatea lucrului judecat;

Că de aceea tribunalul a săvârșit un înverdat excess de putere și a violat art. 1201 din codul civil, când a refuzat să judece procesul în fond, sub cuvânt că ar exista autoritate de lucru judecat deși a doua acțiune era fondată pe o altă cauză decât cea dintâi;

Că, dar, recursul este fondat;

Pentru aceste motive. Cartea casează etc.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA COMERCIALĂ

Audiența dela 7 Septembrie 1910

Președinția d-lui N. T. METAȘA judecător

Banca de Secont din București cu N. P. Sser și alții

Jurnalul No. 7461

Apel. — Termen de apel. — Materie cambială. — Termenul de 10 zile prevăzut de legea judecătorilor de ocoale — (Art. 99 și 119 din legea jud. de ocoale și 349 din Codul comercial)

Deși legea comercială este o lege specială, dar întru cât și legea judecătorilor de ocoale este o lege specială care organizează o instanță specială cu atribuțiuni anumite, și cu o procedură care deroagă întru ceva dela dreptul comun, a putut să abroge art. 349 din codul comercial, ca fiind contrariu dispozițiilor sale, fără a fi nevoie pentru aceasta de un alt text de lege specială, ci numai în baza art. 119, care abrogă toate legile și regulamentele contrarii ei. De aci rezultă că dispozițiunile ultimului aliniat al art. 349 din codul comercial fiind abrogate, în ceace privește termenul de apel în materie cambială se aplică art. 99 din legea judecătorilor de ocoale pentru afacerile de competența acestor judecătorii și, deci, acest termen este de 10 zile de a doua zi dela comunicare;

Prin urmare, este în termen un asemenea apel făcut în contra unei cărți de judecată când se dovedește că acea carte de judecată nu a fost comunicată.

Tribunalul.

Asupra apelului făcut de Banca de Secont din Bucu-

rești, prin petiția înregistrată la No. 2503 din 29 Ianuarie 1910, contra cărții de judecată No. 4465, pronunțată de Judecătoria Ocolului I Urban București la 21 Decembrie 1909, în lipsa apelantei, căreia i s'a respins ca ne-susținută acțiunea intentată în baza unei cambii d-lor Natan Pisser, M. Solomon și judele-sindic al falimentului M. Solomon;

Având în vedere că în ședința dela 27 Aprilie 1910 s'a ivit divergență între judecătorii Tribunalului: d-nii J. Joneșcu-Dolj și L. Ștefănescu, asupra tardivității apelului, cel dintâi fiind de părere că termenul de apel este de o lună dela pronunțare, conform art. 349 din codul comercial care n'a fost abrogat prin art. 99 din legea judecătorilor de ocoale din 1908, iar cel de al doilea fiind de părere că termenul de apel este de zece zile dela pronunțare;

Având în vedere susținerile părților;

Având în vedere că după art. 349 din codul comercial, alin. ultim termenul de apel în materie cambială, va curge dela data pronunțării hotărârii dela prima instanță judecătorească sau Tribunal;

Având în vedere că art. 99 al legei judecătorilor de ocoale din 1908 prevede că termenul de apel este de zece zile, socotindu-se pentru persoanele cari au fost față la judecată de a doua zi dela pronunțare iar pentru acelea cari au fost lipsă, de a doua zi dela comunicare;

Considerând că nici în acest articol, nici alt undeva în legea judecătorilor de ocoale, nu se face vreo distincțiune în privința termenului de apel și a chipului cum este socotit în materie civilă, comercială obișnuită, sau cambială;

Că dacă legiuitorul ar fi făcut vreo distincțiune, era imposibil să n'o spună, mai ales că știa că asupra acestei chestiuni, legea din 6 Aprilie 1900, introdusă în art. 349 din codul comercial abrogase art. 92 din legea judecătorilor de pace din 1896;

Că din redactarea art. 99 «termenul de apel este de zece zile», se vede lămurit că a înțeles că pentru toate materiile termenul este de zece zile; că de altfel, din întreg titlul III al părții a III-a, rezultă că legiuitorul nu a voit să mai facă distincțiune între diferitele materii;

Că, întru cât legea nu distinge, urmează că art. 99 se aplică și în materie cambială;

Considerând, în afară de aceasta, că prin art. 119 din aceeași lege, abrogându-se toate legile și regulamentele contrarii ei, nu se stabilește nici o excepțiune;

Că întru cât dispozițiunile din ultimul aliniat al art. 349 din codul comercial, sunt contrarii art. 99 din legea judecătorilor, ele sunt abrogate;

Considerând că dacă legiuitorul ar fi înțeles ca aceste dispozițiuni să nu fie abrogate, ar fi arătat în chip expres cum a prevăzut în art. 740 din procedura civilă dela 1900, prin care a desființat toate legile, decretule și regulamentele contrarii, afară de dispozițiunile de procedură comercială;

Că deși legea comercială este o lege specială, dar întru cât și legea judecătorilor de ocoale este o lege specială, care organizează o instanță specială cu atribuțiuni anumite și cu o procedură care deroagă întru ceva dela dreptul comun, a putut să abroge din cea dintâi dispozițiunile art. 349 din codul comercial, contrariu dispozițiilor sale, fără a fi nevoie pentru aceasta de un alt text de lege specială ci numai în baza art. 119;

Considerând că de altfel întru cât legiuitorul în expunerea de motive a arătat că partea a III-a în care intră și art. 99, cuprinde numai regulile de procedură cari deroagă în ceva dela dreptul comun și că «toate derogățiunile sunt dictate de preocupățiunea de a înlesni accesul justiției, de a înlătura străgăniirile, de a scurta termenele . . . » nu se poate admite că tocmai în materie cambială să fi păstrat termenul de o lună, prevăzut de art. 349 din codul comercial;

Că din cele de mai sus rezultă că dispozițiunile din ultimul aliniat al art. 349 din codul comercial, fiind

abrogate, în ceace privește termenul de apel în materie cambială se aplică art. 99 din legea judecătorilor de ocoale, pentru afacerile de competența acestor judecători;

Că deși aceste dispozițiuni sunt abrogate numai de legea judecătorilor de ocoale, iar materia cambială judecată de Tribunal ca primă instanță e guvernată tot de dispozițiunile art. 349 din codul comercial, dar întru cât textele de lege ne conduc la această soluțiune, ea trebuie primită;

Că întru cât în speță nu se dovedește că s'a comunicat apelantei cartea de judecată apelată apelul este în termen și deci incidentul de tardivitate trebuie respins;

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător Andrei Rădulescu, Tribunalul, declară în termen apelul, etc.

(ss) N. T. Metaxa; I. Marinovici; Andrei Rădulescu.

Grefier, (s) F. Mihăilescu

Opiniunea d-lui judecător J. Jonescu-Dolj

Subsemnatul judecător, nu împărtășesc opiniunea colegului meu L. Ștefănescu, opiniune, care după câte s'au susținut azi în instanță formează jurisprudența constatată a secțiunii Tribunalului Comercial, cum că apelul în materie cambială, conform art. 99 din legea judecătorilor de ocoale și art. 349 din codul comercial, ar fi de zece zile dela pronunțare, nu dela comunicare; fiindcă această părere nu e bazată sau sprijinită de nici unul din cele două texte, ci este o părere ad-libitum în care termenul de zece zile e luat din textul cel nou (art. 99 din legea judecătorilor de ocoale) iar partea că în materie cambială hotărârile pronunțate în lipsă nu se mai comunică și termenul de apel curge dela pronunțare, e luată din textul cel vechi (art. 349 din codul comercial); or, o astfel de părere e inadmisibilă juridiceste vorbind;

În adevăr, până la 1 Maiu 1908, când s'a pus în aplicare legea judecătorilor de ocoale, materia apelului cambial era reglementată de art. 349 din codul comercial, atât pentru judecătorii de pace, cât și pentru Tribunale și care prevede că termenul de apel va fi de o lună și va curge dela pronunțare, independent dacă partea a fost absentă sau prezentă;

La 1 Maiu 19 8 s'a pus în aplicare legea judecătorilor de ocoale, care în art. 99 are o dispozițiune generală: că în toate afacerile judecate de judecătorii de ocol, fără distincție între cambial și altele, termenul de apel va fi de zece zile și care va curge dela comunicare pentru cei absenți;

Aceste două texte incontestabil se contrazic;

Atunci s'a născut următoarea chestiune:

Art. 99 din legea judecătorilor de ocoale a înțeles oare a modifica și dispozițiunile speciale dreptului cambial din art. 349 din codul comercial; sau art. 99 din legea judecătorilor, a prevăzut și reglementat numai apelul și termenul pentru toate celelalte afaceri de competența judecătorului de pace și nu s'a gândit la art. 349 din cauza specialității lui, dreptul cambial formând un tot a parte reglementat de codul de comerț și independent de instanța care judecă?

De aci nu pot rezulta decât două păreri, o a treia nu poate fi posibilă. Căci or art. 99 a avut în vedere art. 349 din codul comercial, modificându-l, l-a modificat fără nici o rezervă și rezerva nu rezultă nici din o expunere de motive, nici din altceva; or, nu l-a avut în vedere și atunci nu l-a modificat și deci, a rămas a fi aplicat și la judecătorii în materie de schimb;

Creдем că legiuitorul din 1908, prin art. 99 din legea judecătorilor, nu a modificat și dispozițiunile art. 349 din codul comercial din cauza specialității materiei, apoi materia era prea importantă pentru ca legiuitorul, dacă ar fi voit să modifice, să nu o declare expres. Așa că în speța noastră creдем că termenul de

apel este de o lună dela pronunțare, calculând astfel în speță el este tardiv;

În ceace privește consecința că prin acest sistem se ajunge a avea în materie civilă și comercială ordinară termenul de zece și în materie cambială termenul de o lună, nu trebuie să preocupe pe judecător, dreptul părților nefiind întru nimic periclitat.

(s) J. Jonescu-Dolj

NOTĂ. — În sensul părerii d-lui Jonescu-Dolj, e tendința tuturilor Statelor europene d'a forma din dreptul cambiar un drept aparte și uniform pentru toate Statele, tendință manifestată prin consfătuirea dela Viena din anul acesta între reprezentanții Italiei, Germaniei, Austriei și Ungariei și prin deducerea propunerii în fața conferinței dela Haga din vara anului curent. (A se vedea revista *del Diritto commerciale et del Diritto generale delle obbligazione* din Martie 1910 și darea de seamă făcută de d-l avocat Gr. L. Trancu-Iași în *Curierul Judiciar* No. 60 din 26 Septembrie 1910). (N. R.)

TRIBUNALUL JUDEȚULUI NEAMȚU

Audiența de la 30 Septembrie 1910

Președenția d-lui V. RADULESCU, judecător de ședință

Lucia D. Grecianu cu Paul Musurus, pentru anularea testamentului def. Principe Al, Vojojide (sech. stru judicar)

Citarea persoanelor aflătoare afară din România. — Termen de 40 zile. — Nescurtarea acestui termen. — Art. 78 și 732 Pr. civ.

După art. 732 din Pr. civ., termenele prescrite de lege neputând fi scurtate de judecători de cât în cazurile anume prevăzute de lege, iar termenul pentru citarea acelor aflați în străinătate fiind, după art. 78 și ultim Pr. civ. de 40 zile, de aici rezultă că judecătorii nu pot nici într'un caz să scurteze acest termen, asemenea facultate aparținându-le, după citatul text din procedura civilă, numai pentru acei domiciliati în țară.

Tribunalul,

Asupra incidentului propus de d-nii avocați N. Lazariș și D. Alexandresco, în numele păritului Paul Musurus:

Considerând că, potrivit art. 732 Pr. civ., termenele prescrite de lege nu pot fi scurtate sau lungite de judecător de cât în cazurile în mod expres prevăzute; că, deci, facultatea aceasta acordată judecătorului constituind o excepție de la o regulă generală, urmează că dispozițiile legale cari acordă această facultate nu pot fi interpretate de cât în mod restrictiv, și nu pot fi întinse prin analogie la cazurile la cari legiuitorul n'a voit să se refere; că, prin urmare, al. 1 din art. 78 al codului de procedură civilă prevăzând un termen de 30 zile pentru cei chemați din țară și prin al. 1 lăsdând posibilitatea de a scurta acest termen; iar, pe de altă parte, prin ultimul alineat prevăzând pentru cei din străinătate un nou termen de 40 zile, fără a mai adăoga nimic în privința posibilității de a scurta acest termen, din însuș acest mod de redactare al art. 78, rezultă că intențiunea legiuitorului a fost de a limita facultatea judecătorului numai în privința celor chemați din țară;

Că, în speța ce ne preocupă termenul de față nefiind respectat, tribunalul câtă să anuleze cîntăția ;

Pentru aceste motive, admite incidental propus, etc. (ss) V. Rădulescu, Gh. N. Bădărău.

Observație. — Chestiunea judecată de tribunalul Neamț este, după cât cunoaștem, nouă în jurisprudență. Tribunalul face, după părerea noastră, o bună aplicare a art. 78 și 732 Pr. civ. În adevăr, termenul de înfățișare pentru acei cari nu se găsesse în țară este fixat de lege prin § ultim al art. 78 Pr. civ. la 40 zile, și în privința acestui termen legea nu mai adaogă, ca pentru acei domiciliați în țară, că termenul poate fi scurtat. Ba, din contra, art. 79 din sus zisa procedură dispune că termenul de mai sus poate fi prelungit, iar nici de cum scurtat.

Tot astfel, art. 901 din codul comercial prevede că, pentru acei domiciliați afară din România, termenul de înfățișare va fi *cel puțin* de 40 zile, fără a se spune nici de astă dată că acest termen poate fi scurtat.

Așa dar, atât din modul cum legea este redactată, cât și din spiritul și rațiunea ei rezultă că, pentru acei aflători afară din țară termenul de înfățișare nu poate, nici într'un caz, fi mai mic de 40 zile. Acestea ni se par adevăratele principii, pe cari tribunalul le aplică foarte bine în specie.

D. ALEXANDRESCO

JUDECATORIA OCOLULUI MIRCEȘTI-ROMAN

Audiența dela 4 Februarie 1910

Primarul și Notarul comunei Botești-Roman, condamnați că au contravenit la legea agricolă.

Cartea de judecată penală No. 49

Legea învoielor agricole. — Obligațiunea impusă de art. 72 din lege, proprietarilor și arendașilor de a legaliza și parafa registrele de pe fiecare an. — Pedapsa prevăzută pentru primari cari nu cere proprietarilor sau arendașilor prezentarea registrelor în condițiile legii (Art. 72, 76 și 107 din legea învoielor agricole).

Conform art. 72 din legea învoielor agricole legalizarea și parafarea registrelor, trebuie să se facă anual de judecătorul de ocol, căci și contractele agricole sunt anuale, iar la încheierea fiecărui contract de învoială agricolă, primăria trebuie să ceară și proprietarii sau arendașii să prezinte registrele menționate de art. 76 din legea învoielor agricole, parafate și legalizate de judecătorul de ocol pe fiecare an, sub pedapsa prevăzută de art. 107 din zisa lege, pentru primarii, cari nu se vor conforma acestor obligațiuni.

Judecata,

Asupra acțiunii penale de față ;

Auzind inculpații în concluziuni ;

Având în vedere procesul-verbal No. 710 dresat de subsemnatul la 18 Ianuarie 1910 ;

Având în vedere că din instrucția urmată în cauză și din actele aflate la dosar, se constată că inculpații în calitate de primar și notar ai comunei Botești au autentificat contractele de învoială agricolă No. 2413 și 2414 din 17 Decembrie 1909 pentru munci de efectuat

în anul 1910, intervenit între arendașii moșiei Botești Max Goldenberg și Leon Wurumbrand și locuitorii din acea comună, fără ca cu acea ocazie primarul și notarul să pretindă numiților arendași să facă dovadă, că posedă registrele menționate de art. 76 legea învoielor agricole legalizate și parafate de judecătorul de ocol pe anul 1910, cum prevede art. 72 din aceeași lege și cum prevede ordinea ce le au transmise de Consiliu superior al agriculturii prin prefectura de județ ;

Având în vedere că prezentarea la primărie cu ocazia autentificării contractului de învoială agricolă, a registrelor întrebunțate în anii trecuți pentru trecerea muncilor efectuate de țărani nu satisface cerințele prevăzute de art. 72 și 76 din legea învoielor agricole, de oarece din cuprinsul acestor articole rezultă lămurit, că pentru a fi în spiritul legii, proprietarul sau arendașul trebuie să dovedească autorității comunale, înaintea căreia se prezintă pentru autentificarea contractului său de învoială agricolă, că în adevăr posedă registrele menționate de art. 76 legalizate și parafate de judecătorul de ocol pentru anul pentru care învoiala are loc ; iar autoritatea comunala să pretindă proprietarilor și arendașilor asemenea dovadă, de oarece în acele registre trebuie să se debiteze de acum înainte țărani angajați prin contractul ce se cere a se autentifica ; căci dacă legiuitorul ar fi înțeles, că proprietarii și arendașii având odată registrele legalizate pentru un an, să se servească de ele și pentru anii viitori agricoli, ar fi spus-o ; ori, cum aceasta nu rezultă din textele menționate, cari vorbesc despre înțerea registrelor, urmează că legalizarea și parafarea registrelor, trebuie să se facă anual de judecătorul de ocol, căci și contractele de învoială agricolă sunt anuale, și numai astfel și în această stare asemenea registre pot îndeplini cu adevărat cerințele art. 72 din legea învoielor agricole ; că așa trebuie înțeles spiritul acestor articole, rezultă și din deciziunile No. 4739 din 10 Octombrie și No. 5541 din 26 Noembrie 1909, date de Onor consiliul superior al agriculturii și comunicat de Onor Ministerul de interne prefecturilor de județ cu ordinul No. 3333/910 și de acestea primăriilor ; și în care se arată, că la încheierea fiecărui contract de învoială agricolă, primăria trebuie să ceară și proprietarii sau arendașii să prezinte registrele menționate de art. 76 din legea învoielor agricole, parafate și legalizate de judecătorul de ocol pe anul 1910 ;

Având în vedere că astfel fiind, și cum inculpații la autentificarea sus arătate contracte de învoială agricolă din 17 Decembrie 1909, nu au cerut arendașilor moșiei Botești să facă dovadă că posedă registrele de partizi și chitanțe legalizate și parafate de această judecătorie, pentru a servi pe anul 1910, au contravenit dispozițiilor art. 72 din legea învoielor agricole, fapt prevăzut și pedepsit de art. 107 din aceeași lege, al căru text s'a citat în ședința publică în următoarea cuprindere :

«Art. 107 din legea învoielor agricole, primarul și secretarul comună care nu se vor conforma prescripțiilor art. 71, 72, 73, 75 și 77 alin. 1 din prezenta lege, făcând ceiace legea interzice de a face, sau nefăcând ceiace lege ordonă de a face, se vor pedepsi cu amendă până la 1000 (una mie lei) și cu închisoare de la 1 (una) până la 6 (șase) luni ;

Având în vedere că judecata apreciind, găsește în favoarea inculpaților și circumstanțe atenuante și în acest caz, face în cauză și aplicația art. 60 alin. ult. din codul penal al căru text s'a citat de asemenea în ședința publică în următoarea cuprindere : (Urmează textul).

Pentru aceste motive condamnă, etc.

Judecător (s) Spiru Hasnaș.

A apărut: Introducere la Studiul Prejudiciilor, de Isidor I. Birnberg.

Prețul 2 lei.